

Augalų apsaugos plano (toliau – Plano) peržiūros ataskaita už 2016–2022 m. laikotarpį

1. Plano uždavinys – Visiems augalų apsaugos produktų profesionaliesiems naudotojams, augalų apsaugos produktų platintojams ir augalų apsaugos konsultantams suteikti reikiamų žinių.

Uždavinio priemonės ir jų įgyvendinimas:

1.1. Organizuoti augalų apsaugos produktų profesionaliųjų naudotojų, augalų apsaugos produktų platintojų ir augalų apsaugos konsultantų mokymą bei kvalifikacijos tobulinimą pagal patvirtintas augalų apsaugos mokymo programas ir vykdyti mokymų priežiūrą (įgyvendinimo terminas – nuolat).

Lietuvoje yra sukurta augalų apsaugos produktų profesionaliųjų naudotojų, augalų apsaugos produktų platintojų bei augalų apsaugos konsultantų mokymo ir kvalifikacijos tobulinimo bei augalų apsaugos pažymėjimų išdavimo sistema.

Augalų apsaugos mokymo ir kvalifikacijos tobulinimo kursų programas tvirtina Žemės ūkio agentūra prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Agentūra). Mokymus augalų apsaugos konsultantams organizuoja Agentūra. Mokymus augalų apsaugos produktų profesionaliesiems naudotojams ir augalų apsaugos produktų platintojams organizuoja mokymo įstaigos, kurias akredituoja Agentūra. Mokymo įstaigos akredituojamos 5 metų laikotarpiui. Asmenims, išklausiusiems mokymo ar kvalifikacijos tobulinimo programų kursus ir išlaikiusiems žinių patikrinimo testą, mokymus vykdančios įstaigos išduoda augalų apsaugos pažymėjimą, kuriuos suveda į Žemdirbių mokymo ir konsultavimo informacinę sistemą (ŽMIKIS). Augalų apsaugos produktų profesionalieji naudotojai, augalų apsaugos produktų platintojai bei augalų apsaugos konsultantai kas 5 metai privalo tobulinti kvalifikaciją.

1.2. Numatyti finansinės paramos priemonės mokymui ir kvalifikacijos tobulinimui augalų apsaugos produktų naudojimo klausimais (įgyvendinimo terminas 2017–2020 m.).

Finansinės paramos priemonės yra nustatytos Žemės ūkio ministro tvirtinamose taisyklėse:

2016 m. balandžio 25 d. žemės ūkio ministro įsakymas Nr. 3D-245 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos“ veiklos srities „Parama pasinaudoti konsultavimo paslaugomis“ konsultavimo paslaugų gavėjų atrankos ir konsultavimo paslaugų teikimo išlaidų finansavimo taisyklių patvirtinimo“. Viena iš konsultavimo temų yra konsultacijos dėl integruotų augalų apsaugos priemonių, kurios mažintų pesticidų naudojimą, taikymas, pagal 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/128/EB, nustatančią Bendrijos veiksmų pagrindus siekiant tausiojo pesticidų naudojimo.

2016 m. vasario 4 d. Žemės ūkio ministro įsakymas Nr. 3D-47 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Žinių perdavimas ir informavimo veikla“ veiklos srities „Parama profesiniam mokymui ir įgūdžiams įgyti“ įgyvendinimo taisyklių, taikomų nuo 2016 metų, patvirtinimo“. Viena iš priemonės veiklos srities tikslinių sričių yra mokymosi visą gyvenimą ir profesinio mokymo žemės ūkio ir miškininkystės sektoriuose skatinimas.

1.3. Vykdomos augalų apsaugos produktų profesionaliųjų naudotojų veiklos priežiūros metu tikrinti, ar augalų apsaugos produktų profesionalieji naudotojai turi galiojančius Augalų apsaugos pažymėjimus (įgyvendinimo terminas – nuolat).

2016 m. profesionaliųjų augalų apsaugos produktų naudotojų, turinčių augalų apsaugos pažymėjimus, buvo 95 proc. nuo visų patikrintų profesionaliųjų augalų apsaugos produktų naudotojų. 2022 m. profesionaliųjų augalų apsaugos produktų naudotojų, turinčių augalų apsaugos pažymėjimus, buvo 98,2 proc. (nuo visų 1 927 patikrintų augalų apsaugos produktų profesionaliųjų naudotojų) 2022 m. turinčių augalų apsaugos pažymėjimus lyginant su 2016 m. padaugėjo 3,2 proc. ir buvo pasiektas Plane nustatytas 1 proc. padidėjimas.

2. Plano uždavinys – Užtikrinti, kad augalų apsaugos produktų platintojai, augalų apsaugos produktų naudotojams suteiktų išsamią informaciją apie augalų apsaugos produktų tinkamą naudojimą, saugojimą, tvarkymą, likučių šalinimą.

Uždavinio priemonės ir jų įgyvendinimas:

2.1. Rekomenduoti augalų apsaugos produktų gamintojų atstovams savo interneto svetainėse skelbti visų tiekiamų rinkai naujausių augalų apsaugos produktų etiketes ir kitą bendrojo pobūdžio informaciją apie augalų apsaugos produktų naudojimo keliamą riziką žmonių sveikatai ir aplinkai (įgyvendinimo terminas – nuolat).

Augalų apsaugos produktų gamintojų atstovai savo interneto tinklalapiuose dažnai skelbia augalų apsaugos produktų etiketes ir saugos duomenų lapus, tačiau tai daro dar ne visi. Taip pat pasigendama informacijos apie augalų apsaugos produktų keliamą riziką žmonių sveikatai ir aplinkai. Valstybinė augalininkystės tarnyba (toliau – Tarnyba) savo interneto tinklalapyje skelbia visų Lietuvoje registruotų augalų apsaugos produktų etiketes taip pat nuolat vykdo augalų apsaugos produktus platinančių ūkio subjektų veiklos priežiūrą.

Augalų apsaugos produktų gamintojų atstovams (kurie dažnai yra ir platintojai) Tarnyba rekomenduoja interneto svetainėse skelbti ne tik tiekiamų rinkai naujausių augalų apsaugos produktų etiketes, bet ir kitą bendrojo pobūdžio informaciją apie produktų naudojimo keliamą riziką žmonių sveikatai ir aplinkai. Rekomendacijos augalų apsaugos produktų gamintojų atstovams buvo teikiamos per viešąsias konsultacijas ir mokymo renginius.

2.2. Vykdomos augalų apsaugos produktų platintojų veiklos priežiūros metu tikrinti ar augalų apsaugos produktus platinantys asmenys turi galiojančius Augalų apsaugos pažymėjimus ir pardavimo metu teikia augalų apsaugos produktų profesionaliesiems ir neprofesionaliesiems naudotojams atitinkamą informaciją apie augalų apsaugos produktų naudojimo keliamą riziką žmonių sveikatai ir aplinkai, tinkamą jų apsaugą, augalų apsaugos produktų saugojimą, tvarkymą, naudojimą, saugų augalų apsaugos produktų likučių šalinimą, bei mažiau pavojingus žmonių sveikatai ir aplinkai alternatyvius augalų apsaugos produktus (įgyvendinimo terminas – nuolat).

2016 m. patikrintų augalų apsaugos produktų platintojų, neturinčių augalų apsaugos pažymėjimų, buvo 5 proc. nuo visų patikrintų augalų apsaugos produktų platintojų. 2022 m. patikrintų augalų apsaugos produktų platintojų, neturinčių augalų apsaugos pažymėjimų, buvo 6,9 proc. 2022 m. neturinčių augalų apsaugos pažymėjimų lyginant su 2016 m. padaugėjo 1,9 proc. todėl Plane nustatytas 1 proc. sumažėjimas nebuvo pasiektas.

Tarnyba stebi ar augalų apsaugos platintojai augalų apsaugos produktų pirkėjui teikia reikiamą informaciją, bei primena platintojams, kad profesionaliesiems augalų apsaugos produktų pirkėjams reikia teikti informaciją apie produktų naudojimo keliamą riziką ir taikytinas rizikos valdymo priemones, o neprofesionaliesiems augalų apsaugos produktų pirkėjams dar ir apie tinkamą jų saugojimą, tvarkymą, naudojimą bei saugų likučių šalinimą bei mažiau pavojingus žmonių sveikatai ir aplinkai alternatyvius augalų apsaugos produktus.

3. Plano uždavinys – Užtikrinti visuomenės informavimą necheminių priemonių naudojimo, augalų apsaugos produktų naudojimo rizikos bei galimo ūmaus ir ilgalaikio poveikio žmonių sveikatai, netiksliniams organizmams ir aplinkai klausimais bei apsaugoti visuomenę nuo augalų apsaugos produktų naudojimo keliamos rizikos.

Uždavinio priemonės ir jų įgyvendinimas:

3.1. Integruotos augalų apsaugos informavimo, konsultavimo ir mokymų informacinėje sistemoje (IKMIS) teikti informaciją apie registruotus augalų apsaugos produktus, jų veikimo būdą, poveikį žmonių sveikatai, aplinkai (klasifikavimą, rizikos mažinimo priemones, saugos priemones), integruotą kenksmingųjų organizmų kontrolę, necheminių priemonių naudojimą ir kt. (įgyvendinimo terminas – nuolat).

Integruotos augalų apsaugos informavimo, konsultavimo ir mokymų informacinėje sistemoje (IKMIS) skelbiama informacija apie integruotus kenksmingų organizmų kontrolės principus, pateikiami augalų ligų, kenkėjų ir piktžolių katalogai, padedantys greičiau atpažinti kenksmingus organizmus, mokslininkų parengtos integruotosios kenksmingų organizmų kontrolės gairės. Taip pat sukurtos automatinės sąsajos tarp Tarnybos informacinės sistemos ir IKMIS, užtikrinančios operatyvų ir teisingos informacijos apie Lietuvoje registruotus augalų apsaugos produktus, jų veikimo būdą, poveikį žmonių sveikatai, aplinkai pateikimą IKMIS naudotojams. IKMIS sistemoje naudotojams sudarytos sąlygos interaktyviu būdu konsultuotis su Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos augalininkystės konsultantais dėl integruotos augalų apsaugos metodų taikymo.

3.2. Organizuoti saugaus augalų apsaugos produktų naudojimo pristatymus žemės ūkio parodose ir kituose renginiuose (įgyvendinimo terminas – nuolat).

Saugaus augalų apsaugos produktų naudojimas pristatytas žemės ūkio technikos ir technologijų parodose, taip pat parodose platintas reklaminis lankstinukas „Augalų apsauga“.

Taip pat informacija apie augalų apsaugos mokymo programas, akredituotas mokymo įstaigas ir konsultantus, mokymų grafikus yra viešinama Agentūros interneto svetainėje www.litfood.lt. (dabar <https://zua.lrv.lt/lt/>)

3.3. Kaupti ir viešinti informaciją apie ūmaus apsinuodijimo augalų apsaugos produktais atvejus (įgyvendinimo terminas – nuolat).

Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos kaupia ir viešina informaciją apie ūmaus apsinuodijimo augalų apsaugos produktais atvejus.

2017 m. asmens sveikatos priežiūros įstaigose dėl pesticidų toksinio poveikio suteiktos stacionarinės sveikatos priežiūros paslaugos 13 asmenų, ambulatorinės sveikatos priežiūros paslaugos – 54 asmenų.

2018 m. asmens sveikatos priežiūros įstaigose dėl pesticidų toksinio poveikio suteiktos stacionarinės sveikatos priežiūros paslaugos 18 asmenų, ambulatorinės sveikatos priežiūros paslaugos – 41 asmenų.

2019 m. asmens sveikatos priežiūros įstaigose dėl pesticidų toksinio poveikio suteiktos stacionarinės sveikatos priežiūros paslaugos 19 asmenų, ambulatorinės sveikatos priežiūros paslaugos – 26 asmenims. Suteikė 135 konsultacijas telefonu dėl įtariamų arba nustatytų apsinuodijimo pesticidais: 85 kartus konsultuota dėl suaugusiųjų, 50 kartų dėl vaikų apsinuodijimų pesticidais.

2020 m. asmens sveikatos priežiūros įstaigose dėl pesticidų toksinio poveikio suteiktos stacionarinės sveikatos priežiūros paslaugos 20 asmenų, ambulatorinės sveikatos priežiūros paslaugos – 43 asmenims. Suteiktos 133 konsultacijos telefonu dėl įtariamų arba nustatytų apsinuodijimo pesticidais: 92 kartus konsultuota dėl suaugusiųjų asmenų, 41 kartą teiktos konsultacijos dėl vaikų apsinuodijimų pesticidais.

2021 m. asmens sveikatos priežiūros įstaigose dėl pesticidų toksinio poveikio suteiktos stacionarinės sveikatos priežiūros paslaugos 7 asmenims, ambulatorinės sveikatos priežiūros paslaugos – 21 asmeniui. Suteiktos 94 konsultacijos telefonu dėl apsinuodijimo pesticidais: 44 kartus konsultuota dėl suaugusiųjų apsinuodijimų pesticidais, 50 kartų - dėl vaikų.

2022 m. asmens sveikatos priežiūros įstaigose dėl pesticidų toksinio poveikio suteiktos stacionarinės sveikatos priežiūros paslaugos 10 asmenų, ambulatorinės sveikatos priežiūros paslaugos – 18 asmenų. Suteikta 117 konsultacijų telefonu įtariant arba nustačius apsinuodijimą pesticidais: 64 kartus konsultuota dėl suaugusiųjų asmenų, 53 kartus - dėl vaikų.

3.4. Skleisti informaciją mokymuose, žiniasklaidoje bei interneto svetainėse apie netinkamai naudojamus augalų apsaugos produktus ir jų keliamą riziką žmonių sveikatai ir aplinkai, taikytinas rizikos valdymo priemonės bei prevencines priemones siekiant išvengti neigiamų pasekmių (įgyvendinimo terminas – nuolat) .

Tarnyba organizuoja viešąsias konsultacijas ūkio subjektams aktualiomis temomis, kurių metu buvo pateikta informacija dėl svarbiausių augalų apsaugos produktų naudojimo reikalavimų bei dėl netinkamo augalų apsaugos produktų naudojimo keliamos rizikos žmonių sveikatai bei aplinkai, taikomų rizikos valdymo ir prevencijos priemonių. Tarnybos interneto svetainėje ir žiniasklaidoje skelbiami straipsniai dėl taikytinų rizikos valdymo priemonių, naudojant augalų apsaugos produktus, dėl aktualių augalų apsaugos produktų naudojimo reikalavimų priminimo, dėl galimos žalos žmogui ir aplinkai naudojant nelegalius produktus.

Sveikatos apsaugos ministerijos Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras teikia pranešimus spaudai apie saugų augalų apsaugos produktų naudojimą.

Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos specialistai augalų apsaugos produktų naudotojams ir platintojams organizuoja mokymus pagal programas „Augalų apsaugos produktų profesionaliesiems naudotojams“, „Augalų apsaugos produktų platintojams“. Jų metu kursų dalyviams suteikiama žinių, pagrįstų naujausiais mokslo pasiekimais ir gerąja praktine patirtimi augalų apsaugos produktų srityje. Taip pat jie supažindinami su naujausiais augalų apsaugos produktų

naudojimo ir geros augalų apsaugos praktikos taisyklių reikalavimais, integruotos kenksmingų organizmų kontrolės principais, augalų apsaugos produktų poveikiu aplinkai, žmogaus sveikatai.

3.5. Vykdomos augalų apsaugos produktų naudojimo priežiūros metu tikrinti, ar žemės naudotojai, augalų apsaugos produktais apdorojantys žydinčius augalus, informuoja apie šiuos veiksmus bičių laikytojus (įgyvendinimo terminas – nuolat).

Tarnyba atlieka patikras, kurių metu tikrina ar žemės naudotojai, augalų apsaugos produktais apdorojantys žydinčius augalus, informuoja apie šiuos veiksmus bičių laikytojus.

2017 m. buvo nustatyti 28 atvejai, kai profesionalieji naudotojai nepateikė informacijos apie žydinčių augalų purškimą.

2018 m. nustatyti 39 atvejai, kai profesionalieji naudotojai nepateikė informacijos apie žydinčių augalų purškimą.

2019 m. nustatyta 17 atvejų, kai profesionalieji naudotojai nepateikė informacijos apie žydinčių augalų purškimą.

2020 m. nustatyta 11 atvejų (pažeidimų), kai profesionalieji AAP naudotojai nepateikė informacijos apie žydinčių augalų purškimą.

2021 m. nustatyti 32 atvejai (pažeidimai), kai profesionalieji AAP naudotojai nepateikė informacijos apie žydinčių augalų purškimą.

2022 m. nustatyti 49 pažeidimai, kai profesionalieji augalų apsaugos produktų naudotojai neinformavo bičių laikytojų apie žydinčių augalų ar pavojingų bitėms augalų apsaugos produktų purškimus.

3.6. Vykdyti augalų apsaugos produktų liekanų augalinio maisto produktuose stebėseną (įgyvendinimo terminas – nuolat).

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba kiekvienais metais atlieka augalų apsaugos produktų liekanų augalinio maisto produktuose stebėseną.

2017 m. pagal augalinių maisto produktų taršos kontrolės planą buvo atrinkti ir ištirti 145 augalinio maisto produktų mėginiai dėl pesticidų liekanų nei viename mėginyje viršijimai nebuvo nustatyti.

2018 m. buvo atrinkti 180 augalinio maisto produktų mėginiai iš jų 3 mėginiuose buvo nustatyta pesticidų liekanų, viršijančių 2005 m. vasario 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 396/2005 dėl didžiausių pesticidų likučių kiekių augalinės ir gyvūninės kilmės maiste ir pašaruose ar ant jų ir iš dalies keičiančiu Tarybos direktyvą 91/414/EEB patvirtintas didžiausias leistinas koncentracijas.

2019 m. buvo atrinkti 232 augalinio maisto produktų mėginiai iš jų 3 mėginiuose buvo nustatyta pesticidų liekanų viršijančių didžiausių kiekių augalinės ir gyvūninės kilmės maiste ir pašaruose ar ant jų ir iš dalies keičiančiu Tarybos direktyvą 91/414/EEB patvirtintas didžiausias leistinas koncentracijas.

2020 m. buvo atrinkti 107 augalinio maisto produktų mėginiai iš jų 1 mėginyje buvo nustatyta pesticidų liekanų viršijančių didžiausių kiekių augalinės ir gyvūninės kilmės maiste ir pašaruose ar ant jų ir iš dalies keičiančiu Tarybos direktyvą 91/414/EEB patvirtintas didžiausias leistinas koncentracijas.

2021 m. buvo atrinkti 583 augalinio maisto produktų mėginiai iš jų 9 mėginiuose buvo nustatyta pesticidų liekanų viršijančių didžiausių kiekių augalinės ir gyvūninės kilmės maiste ir pašaruose ar ant jų ir iš dalies keičiančiu Tarybos direktyvą 91/414/EEB patvirtintas didžiausias leistinas koncentracijas.

2022 m. buvo atrinkti 619 augalinio maisto produktų mėginiai iš jų 10 mėginių buvo nustatyta pesticidų liekanų viršijančių didžiausių kiekių augalinės ir gyvūninės kilmės maiste ir pašaruose ar ant jų ir iš dalies keičiančiu Tarybos direktyvą 91/414/EEB patvirtintas didžiausias leistinas koncentracijas.

4. Plano uždavinys – Užtikrinti, kad profesionaliajam naudojimui skirti augalų apsaugos produktai purškiami tik su registruota ir patikrinta apdorojimo įranga.

Uždavinio priemonės ir jų įgyvendinimas:

4.1. Sukurti apdorojimo įrangos registravimo duomenų bazę (įgyvendinimo terminas 2018-2019 m.)

Taryba 2020 m. sukūrė sistemą [VATIS](#), kuri apima ir apdorojimo įrangos registravimo duomenų bazę.

4.2. Vykdyti Techninės apžiūros įmonių veiklos priežiūrą, siekiant užtikrinti, kad visos Techninės apžiūros įmonės atliktų kokybišką apdorojimo įrangos patikrą (įgyvendinimo terminas – nuolat).

Taryba atlieka planinius techninės apžiūros įmonių veiklos patikrinimus pagal įvertintą ūkio subjektų rizikingumą (pastaba - iki 2019 m. šią priemonę vykdė Mašinų bandymo stotis).

2022 m. įmonių, turinčių teisę atlikti technines apžiūras, buvo 12.

4.3. Vykdyti tinkamą techninės apžiūros įmonių darbuotojų, atliekančių apdorojimo įrangos tikrinimus, rengimą ir jų kvalifikacijos tobulinimą (įgyvendinimo terminas – nuolat).

Taryba kiekvienais metais organizuoja mokymus techninės apžiūros įmonių darbuotojams (pastaba - iki 2019 m. šią priemonę vykdė Mašinų bandymo stotis). Tik 2020 m. mokymai nebuvo organizuoti dėl šalyje paskelbto karantino.

4.4. Vykdomos augalų apsaugos produktų profesionaliųjų naudotojų veiklos priežiūros metu tikrinti, ar naudojama apdorojimo įranga yra įregistruota ir turinti galiojančią apdorojimo įrangos pažymėjimą (įgyvendinimo terminas – nuolat).

2016 m. apdorojimo įrangos, turinčios galiojančius apdorojimo įrangos pažymėjimus buvo 97 proc. nuo visos patikrintos apdorojimo įrangos. 2022 m. apdorojimo įrangos, turinčios galiojančią apdorojimo įrangos pažymėjimą procentas išliko toks pat. Planuoto 1 proc. padidėjimo pasiekti nepavyko.

5. Plano uždavinys – Užtikrinti, kad augalų apsaugos produktų purškimas iš oro būtų vykdomas tik Augalų apsaugos įstatyme nustatytais sąlygomis.

Uždavinio priemonės ir jų įgyvendinimas:

5.1. Nedelsiant informuoti visuomenę apie išduotą vienkartinį leidimą purkšti augalų apsaugos produktus iš oro (įgyvendinimo terminas – išdavus leidimą).

2019 m. buvo išduoti du vienkartiniai leidimai. 2020 m. buvo išduoti 5 vienkartiniai leidimai purkšti augalų apsaugos produktus iš oro. Pagal nustatytus reikalavimus visuomenė buvo informuota per žiniasklaidą (vietinė spauda, televizija, radijas), teritorija, kuri buvo apdorojama augalų apsaugos produktais, buvo pažymėta įspėjamaisiais ženklais. Visi purškimai iš oro vykdyti miškuose prieš spyglius graužiantį kenkėją verpiką vienuolį.

2017 m. 2018 m. 2021 m. ir 2022 m. nebuvo gauta prašymų išduoti vienkartinį leidimą purkšti augalų apsaugos produktus iš oro.

5.2. Vykdyti augalų apsaugos produktų purškimo iš oro naudojimo priežiūrą (įgyvendinimo terminas – išduoto leidimo galiojimo laikotarpiu).

2019 m. ir 2020 m. Tarnybos regioninių skyrių specialistai vyko į planuojamas purkšti iš oro teritorijas patikrinti, kaip laikomasi nustatytų reikalavimų. Ypač, ar teritorijos tinkamai paženklintos visuomenės įspėjimo ženklais.

2017 m. 2018 m. 2021 m. ir 2022 m. nebuvo gauta prašymų išduoti vienkartinį leidimą purkšti augalų apsaugos produktus iš oro.

6. Plano uždavinys – Užtikrinti priemonių, apsaugančių paviršinį ir požeminį vandenį nuo taršos augalų apsaugos produktais, įgyvendinimą.

Uždavinio priemonės ir jų įgyvendinimas:

6.1. Vykdyti augalų apsaugos produktų profesionaliųjų naudotojų veiklos priežiūrą ir įvertinti, ar jie laikosi augalų apsaugos produktų etiketės nustatytų reikalavimų, susijusių su vandenų apsauga, bei taiko tinkamas rizikos valdymo priemones (įgyvendinimo terminas – nuolat).

Tarnyba atlieka augalų apsaugos produktų naudotojų veiklos patikrinimus dėl augalų apsaugos produktų etiketės nustatytų reikalavimų, susijusių su vandenų apsauga, laikymosi bei taikomų tinkamų rizikos valdymo priemonių.

2017 m., 2019 m., 2022 m., nebuvo nustatyta atvejų dėl reikalavimų, susijusių su paviršinio vandens (melioracijos griovių) apsauga nesilaikymo.

2018 m. buvo nustatytas 1 atvejis, kai naudojant augalų apsaugos produktus nebuvo išlaikytas atstumas iki paviršinio vandens telkinio (upės).

2020 m. buvo nustatyti 2 atvejai, dėl reikalavimų, susijusių su paviršinio vandens (melioracijos griovių) apsauga nesilaikymo.

2021 m. buvo nustatyta 10 atvejų dėl reikalavimų, susijusių su paviršinio vandens (melioracijos griovių) apsauga nesilaikymo.

6.2. Tarnybos interneto svetainėje skelbti registruotų augalų apsaugos produktų etiketes (įgyvendinimo terminas – nuolat).

Tarnybos interneto svetainėje augalų apsaugos produktų etiketės nuolat peržiūrimos, informacija atnaujinama registravus naujus augalų apsaugos produktus ar atnaujinus jų registraciją.

6.3. *Siekiant įvertinti galimą požeminio ir paviršinio vandens taršą augalų apsaugos produktais parengti institucijų bendradarbiavimo sutartį, kurioje būtų nustatyta privaloma keitimosi informacija apie žemės ūkio veikloje naudotus augalų apsaugos produktus, tvarka (įgyvendinimo terminas – 2018 m.).*

Tarnyba turi bendradarbiavimo sutartį su Lietuvos geologijos tarnyba dėl požeminio vandens tyrimo vietų, Tarnybai priklausančiose vietose, vadovaujantis šia sutartimi keičiasi reikalinga informacija. Tarnyba turi bendradarbiavimo sutartis su Aplinkos apsaugos agentūra, Nacionaline mokėjimo agentūra, Valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba, kurių pagrindu keičiasi ir perduoda informaciją apie netinkamą augalų apsaugos produktų naudojimą.

6.4. *Siekiant įtvirtinti aplinkai palankius melioracijos griovių priežiūros būdus, peržiūrėti ir tobulinti teisės aktus reglamentuojančius melioracijos griovių priežiūrą naudojant augalų apsaugos produktus (įgyvendinimo terminas – 2018 m.).*

Žemės ūkio ministerija peržiūrėjo teisės aktus reglamentuojančius melioracijos griovių priežiūros naudojant augalų apsaugos produktus ir 2019 m. spalio 16 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-574 pakeitė Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. balandžio 16 d. įsakymą Nr. 3D-218 „Dėl melioracijos techninio reglamento MTR 1.12.01:2008 „Melioracijos statinių techninės priežiūros taisyklės“ patvirtinimo“, kuriuo panaikino galimybę naudoti augalų apsaugos produktus melioracijos griovių šlaituose ir pagrioviuose.

6.5. *Vykdyti augalų apsaugos produktų liekanų požeminiame ir paviršiniame vandenyje stebėseną (įgyvendinimo terminas – nuolat).*

Lietuvos geologijos tarnyba atlieka požeminio vandens stebėseną. 2017–2020 m. laikotarpiu, požeminiame vandenyje nebuvo aptikta patvarių organinių teršalų grupei priklausančių augalų apsaugos produktų. Tačiau keliose tyrimų vietose buvo viršytos bentazono, metazachloro, dimetachloro ir metazachloro metabolitų koncentracijos.

2021 m. dvejose tyrimo vietose buvo nustatytas metazachloro metabolito koncentracijos viršijimas. 2022 m. vienoje tyrimo vietoje buvo nustatytas metazachloro metabolito koncentracijos viršijimas.

Augalų apsaugos agentūra atlieka paviršinio vandens stebėseną. 2017–2021 m. laikotarpiu augalų apsaugos produktų likučių viršijimų paviršiniame vandenyje nustatyta nebuvo.

2022 m. trijose upių stebėjimo vietose buvo viršytos tebukonazolo ir metakonazolo koncentracijos normos.

7. Plano uždavinys – Užtikrinti, kad naudojant augalų apsaugos produktus saugomose teritorijose, Europos Bendrijos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose bei vietose, kuriose lankosi visuomenė, būtų taikomos tinkamos rizikos valdymo priemonės.

Uždavinio priemonės ir jų įgyvendinimas:

7.1. *Vykdyti augalų apsaugos produktų naudojimo priežiūrą saugomose teritorijose, Europos Bendrijos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose bei vietose, kuriose lankosi visuomenė, ir įvertinti, ar augalų apsaugos produktų naudotojai taiko tinkamas rizikos valdymo priemones, nustatytas augalų apsaugos produktų etiketėse (įgyvendinimo terminas – nuolat).*

Tarnyba atlieka augalų apsaugos produktų naudotojų veiklos patikrinimus, jeigu tikrinami ūkio subjekto laukai yra minėtose teritorijose arba ribojasi su jomis.

2017–2022 m. laikotarpiu augalų apsaugos produktų naudojimo pažeidimų šiose teritorijose nenustatyta.

7.2. Vykdyti fizinių ir juridinių asmenų, kurie augalų apsaugos produktais apdoroja atskirųjų želdynų teritorijas, visuomeninės paskirties teritorijas, bendrojo naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendrojo naudojimo) teritorijas, rekreacinio naudojimo žemės sklypus, rekreacines teritorijas, komercinės paskirties objektų teritorijas, daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių teritorijas, priežiūrą (įgyvendinimo terminas – nuolat).

Tarnyba atlieka patikrinimus atskirųjų želdynų teritorijose, visuomeninės paskirties teritorijose, bendrojo naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendrojo naudojimo) teritorijose, rekreacinio naudojimo žemės sklypuose, rekreacines teritorijose, komercinės paskirties objektų teritorijose, daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių teritorijose dėl tinkamo augalų apsaugos produktų naudojimo.

2019 m. buvo užfiksuotas 1 pažeidimo atvejis, kai profesionaliajam naudojimui skirtu augalų apsaugos produktu (kurio sudėtyje esanti veiklioji medžiaga yra nepriskirta nedidelės rizikos medžiagoms) buvo apdorota gyvenamųjų namų bendrojo naudojimo teritorija. Vienas pažeidimas buvo fiksuotas 2021 m., kai apdorojus augalų apsaugos produktais buvo nepaženklinta daugiabučio namo teritorija.

8. Plano uždavinys – Užtikrinti tinkamą augalų apsaugos produktų naudojimą ir saugojimą.

Uždavinio priemonės ir jų įgyvendinimas:

8.1. Vykdyti augalų apsaugos produktų saugojimo ir naudojimo reikalavimų priežiūrą (įgyvendinimo terminas – nuolat).

Tarnyba vykdo augalų apsaugos produktų saugojimo ir naudojimo priežiūrą.

2017 m. atlikta 167 augalų apsaugos produktų saugojimo patikrinimų ir 2675 augalų apsaugos produktų naudojimo patikrinimų. Atliekant augalų apsaugos produktų saugojimo veiklos patikrinimus, pas 17 ūkio subjektų nustatyta pažeidimų, o atliekant augalų apsaugos produktų naudojimo veiklos patikrinimus, pažeidimų nustatyta pas 316 ūkio subjektus.

2018 m. atlikta 2400 galimo augalų apsaugos produktų naudojimo veiklos patikrinimų, per kuriuos 456 (19,0 proc.) ūkio subjektų veikloje nustatyti 1034 įvairaus pobūdžio pažeidimai, iš jų – 395 augalų apsaugos produktų saugojimo reikalavimų neatitikimai (daugiausia – dėl nepaženklintos augalų apsaugos produktų saugojimo vietos).

2019 m. atlikta 2 299 galimo augalų apsaugos produktų naudojimo veiklos patikrinimai, per kuriuos 342 (14,9 proc.) ūkio subjektų veikloje nustatyti 778 įvairaus pobūdžio pažeidimai, iš jų – 250 augalų apsaugos produktų saugojimo reikalavimų neatitikimų (daugiausia – dėl nepaženklintos augalų apsaugos produktų saugojimo vietos).

2020 m. atliktas 1961 galimo augalų apsaugos produktų naudojimo ir jų saugojimo veiklos patikrinimas, per kuriuos 369 (18,8 proc.) ūkio subjektų veikloje buvo nustatyta pažeidimų (dažniausi pažeidimai dėl nepatikrintos apdorojimo įrangos naudojimo; augalų apsaugos produktų ir beicuotos sėklos saugojimo reikalavimų nesilaikymo; augalų apsaugos produktų naudojimo apskaitos žurnalo

nepildymo arba neteisingo jo tvarkymo; augalų apsaugos pažymėjimo neturėjimo). 2020 m. atlikti 88 augalų apsaugos produktų saugojimo veiklos patikrinimai. Neatitikimai buvo nustatyti 4 saugojimo vietose - saugojimo patalpos nepaženklintos įspėjamaisiais ženklais, augalų apsaugos produktų saugojimo patalpoje nebuvo įrengtas mechaninis vėdinimas bei saugojimo patalpoje nebuvo saugomų augalų apsaugos produktų saugos duomenų lapų.

2021 m. atlikti 2037 galimo augalų apsaugos produktų naudojimo ir jų saugojimo veiklos patikrinimai, per kuriuos 375 (18,4 proc.) ūkio subjektų veikloje buvo nustatyta pažeidimų. Dažniausiai pasitaikantys pažeidimai: atsakingi asmenys neturėjo galiojančio augalų apsaugos pažymėjimo, naudojo techniškai nepatikrintą purkštuvą, neturėjo augalų apsaugos produktų naudojimo apskaitos žurnalo arba jį nepilnai tvarkė, naudojo augalų apsaugos produktų pažeidžiant etiketės reikalavimus, nepateikė informacijos į Paraiškų priėmimo informacinę sistemą, augalų apsaugos produktų pateko už apdorojamo ploto ribų ir kt. 2021 m. atliktas 81 augalų apsaugos produktų saugojimo veiklos patikrinimas. Neatitikimai buvo nustatyti 16 augalų apsaugos produktų saugojimo vietų - augalų apsaugos produktų saugojimo patalpoje nebuvo įrengtas mechaninis vėdinimas, nebuvo saugomų augalų apsaugos produktų saugos duomenų lapų, buvo saugomi pasibaigusio galiojimo termino augalų apsaugos produktai.

2022 m. atlikti 1927 galimo augalų apsaugos produktų naudojimo ir jų saugojimo veiklos patikrinimai, per kuriuos 391 (20,3 proc.) ūkio subjekto veikloje buvo nustatyta pažeidimų. Dažniausiai pasitaikantys pažeidimai: atsakingi asmenys neturėjo galiojančio augalų apsaugos pažymėjimo, naudojo techniškai nepatikrintą apdorojimo įrangą (purkštuvą ar beicavimo mašiną), neturėjo augalų apsaugos produktų naudojimo apskaitos žurnalo arba jį nepilnai tvarkė, naudojo augalų apsaugos produktų pažeidžiant etiketės reikalavimus, nepateikė informacijos į Paraiškų priėmimo informacinę sistemą, augalų apsaugos produktų saugojimo patalpa neatitiko reikalavimų ir kt. 2022 m. atlikti 78 augalų apsaugos produktų saugojimo veiklos patikrinimai. Neatitikimai buvo nustatyti 8 augalų apsaugos produktų saugojimo vietose - augalų apsaugos produktų saugojimo patalpos neatitiko nustatytų reikalavimų, nebuvo saugomų augalų apsaugos produktų saugos duomenų lapų, buvo saugomi neregistruoti augalų apsaugos produktų, saugomi pasibaigusio galiojimo termino augalų apsaugos produktai.

8.2. Skleisti informaciją mokymuose, žiniasklaidoje, Tarnybos interneto svetainėje ir konsultuoti augalų apsaugos produktų naudotojus augalų apsaugos produktų saugojimo ir naudojimo klausimais (įgyvendinimo terminas – nuolat).

Tarnyba nuolat konsultuoja augalų apsaugos produktų naudotojus dėl tinkamo augalų apsaugos produktų naudojimo ir saugojimo. Konsultacijos teikiamos ir atliekant patikrinimus, svarbiausia reikalavimų ar jų pasikeitimų informacija nuolat skelbiama pranešimuose žiniasklaidai, interneto svetainėje, organizuojamose viešosiose konsultacijose.

9. Plano uždavinys – Užtikrinti tinkamą integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės principų, nurodytų 3 priede, taikymą.

Uždavinio priemonės ir jų įgyvendinimas:

9.1. Teikti paramą rengiant ir atnaujinant saugias žmogui, aplinkai ir ekonomiškai naudingas augalų auginimo technologijas, kuriose, taikant integruotą kenksmingųjų organizmų kontrolę (toliau – IKOK), būtų siekiama sumažinti augalų apsaugos produktų naudojimą ir viešinti

šią informaciją *Integruotos augalų apsaugos informavimo, konsultavimo ir mokymų informacinėje sistemoje (IKMIS) bei Tarnybos tinklalapyje (įgyvendinimo terminas - žieminiai kviečiai, vasariniai kviečiai, žieminiai rapsai, vasariniai rapsai – 2018 m. migliniai javai – 2019 m. žirniai, pupos – 2020 m.)*.

9.2. *Teikti paramą rekomendacijoms dėl tinkamiausių miglinių javų veislių auginimo integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės sąlygomis rengti ir jas viešinti IKMIS bei Tarnybos tinklalapyje (įgyvendinimo terminas - 2019 m.)*

Tinkamam IKOK principų tinkamam taikymui 2017–2022 m. laikotarpiu buvo vykdyti šie mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos projektai:

„Plačiausiai ūkiuose auginamų kviečių ir rapsų veislių jautrumo ligoms bei vertingumo tyrimai skirtinguose ligų kontrolės fonuose“,

„Įvairių veislių miglinių javų tinkamumo Integruotai kenksmingųjų organizmų kontrolei (IKOK) tyrimai“,

„Pupų ir žirnių derlingumą limituojančių veiksnių įvertinimas ir jų valdymas IKOK įrankiais“.

Papildomai atlikti mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos projektai susiję su IKOK:

„Žalingiausių javų ir pašarinių augalų ligų, plintančių su sėkla, įvertinimas ir jų žalingumo slenksčių nustatymas sertifikuotoje javų ir pašarinių augalų sėkloje“,

„Patogūs naudotojui IKOK įrankiai, paremti IT-sprendimais, lapų dėmėtligių kontrolei javuose“,

„IKOK gairių parengimas žieminiams kviečiams vasariniams kviečiams, vasariniams miežiams, žirniams, žieminiams rapsams, žieminiams kvietrugiams, avižoms, bulvėms, morkoms, obelims“;

„IKOK gairių apengimas pupoms, žieminiams rugiams, vasariniams rapsams, kukurūzams, grikiams, burokėliams, kopūstams, svogūnams, juodiesiems serbentams ir braškėms“.

9.3. *Sudaryti sąlygas Europos inovacijos partnerystės projektų rengimui augalų sveikatos, kenksmingųjų organizmų ir piktžolių kontrolės tema (įgyvendinimo terminas 2018–2020 m.)*.

2017 – 2020 m. laikotarpiu buvo įgyvendinti 2 EIP projektai:

1. Integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės kryptingas diegimas intensyvaus ūkininkavimo sąlygomis;

2. Integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės sistemos sukūrimas naudojantis aerodistanciniais–spektrometriniais metodais.

9.4. *Vykdyti žemės ūkio augalų ligų ir kenkėjų plitimo prognozę ir stebėseną, tvarkyti duomenis, susijusius su žemės ūkio augalų ligų ir kenkėjų plitimo stebėseną, bei juos viešinti (įgyvendinimo terminas – nuolat)*.

Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba vykdo žemės ūkio augalų ligų ir kenkėjų plitimo prognozę ir stebėseną, kurių duomenis viešina www.ikmis.lt. IKMIS informacija gali naudotis visi į sistemą užsiregistravę asmenys. Prisijungę prie IKMIS, gali matyti 67 meteorologinių stočių duomenis, susietus ligų ir kenkėjų prognozavimo moduliais, matematinio būdu apskaičiuojančiais ligų ar kenkėjų pasireiškimo ir plitimo tikimybę, o IKMIS naudotojai galėjo matyti tų modulių sudarytus ligų ir kenkėjų plitimo prognozavimo grafikus, kurie susiformuoja ir atsinaujina periodiškai

kas valandą. Taip pat augalų vegetacijos metu Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos augalininkystės konsultantai atlieka ligų ir kenkėjų plitimo stebėseną ūkininkų laukuose, skirtinguose Lietuvos rajonuose. 2022 m. Žemės ūkio augalų ligų ir kenkėjų plitimo stebėseną atlikta 41-name rajone, 6 augalų rūšyse, vertintos 51 ligos ir kenkėjai. Pagal atliktas augalų ligų ir kenkėjų plitimo stebėsenas IKMIS naudotojams buvo teiktos 2466 rekomendacijos.

Augalų vegetacijos metu rengiami straipsniai ir videoreportažai iš laukų, kurie skelbiami portale [www.agroakademija.lt.](http://www.agroakademija.lt), [www.ikmis.lt.](http://www.ikmis.lt)

9.5. Organizuoti ir vykdyti žemės ūkio subjektų mokymą ir švietimą tinkamam integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės principų taikymui (įgyvendinimo terminas 2018–2020 m.).

2018–2020 m. laikotarpiu Tarnyba konsultavo ūkio subjektus dėl IKOK bendrųjų principų taikymo per Tarnybos vykdomus patikrinimus bei dalyvaujant Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos rengiamuose mokymuose ūkininkams.

9.6. Rinkti, kaupti ir apibendrinti informaciją apie integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės principų taikymą (įgyvendinimo terminas – nuolat).

Iki 2022 m. Tarnyba atlikdama augalų apsaugos produktų naudojimo patikrinimus, pildė specialų IKOK klausimyną (apklausą), surinkta informacija buvo analizuojama ir apibendrinama.

Nuo 2022 m. liepos 1 d. Tarnyba atlikdama patikrinimus naudoja IKOK kontrolinį klausimyną.

9.7. Informuoti ir skatinti žemės ūkio veiklos subjektus plėtoti ekologinį ūkininkavimą įgyvendinant ekologinės gamybos plėtros tikslų ir jų įgyvendinimo 2017–2020 m. priemonių planą, patvirtintą žemės ūkio ministro 2017 m. vasario 8 d. įsakymu Nr. 3D-88 „Dėl Ekologinės gamybos plėtros tikslų ir jų įgyvendinimo 2017–2020 m. priemonių programos patvirtinimo“ (įgyvendinimo terminas – nuolat).

Ekologinis ūkininkavimas yra skatinamas tiek per ekologinės gamybos plėtros tikslų ir jų įgyvendinimo 2017–2020 m. priemonių planą tiek ir per Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonę „Ekologinis ūkininkavimas“.

Plotų sertifikuotų pagal ekologinės gamybos reikalavimus padidėjo 23,2 proc. nuo 220 163 ha (2016 m.) iki 271 329,10 ha (2022 m.) ir pasiekė bei viršijo Plane numatytą 1 proc. padidėjimą.

9.8. Informuoti ir skatinti žemės ūkio veiklos subjektus plėtoti gamybą pagal nacionalinės žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemą (įgyvendinimo terminas - nuolat.)

Plotų sertifikuotų pagal nacionalinę maisto kokybės sistemą (iki 2022 m. gegužės 20 d. vadinosi nacionaline žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistema) padidėjo 33,6 proc. nuo 5 808,56 ha (2016 m.) iki 7 763,09 ha (2022 m.) ir pasiekė bei viršijo Plane numatytą 15 proc. padidėjimą.

9.9. Siekiant, kad žemės ūkio veiklos subjektai naudotų mažiau augalų apsaugos produktų, skatinti juos dalyvauti Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ veiklose (įgyvendinimo terminas 2017–2020 m.).

Pagal 2015 m. balandžio 3 d. Žemės ūkio ministro įsakymą Nr. 3D-254 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ įgyvendinimo taisyklių, patvirtinimo“ yra remiamos priemonės „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ veiklos: „Ekstensyvus pievų tvarkymas ganant gyvulius“, „Specifinių pievų tvarkymas“, „Ekstensyvus šlapynių tvarkymas“, „Nykstančios meldinių nendrinukių populiacijos buveinių saugojimas natūraliose ir pusiau natūraliose pievose“, „Nykstančios meldinių nendrinukių populiacijos buveinių saugojimas šlapynėse“, „Medingųjų augalų juostos ar laukai ariamojoje žemėje“, „Vandens telkinių apsauga nuo taršos ir dirvos erozijos ariamojoje žemėje“, „Melioracijos griovių šlaitų priežiūra“, „Tausojanti aplinką vaisių ir daržovių auginimo sistema“, „Dirvožemio apsauga“.

10. Plano uždavinys – stebėti aplinkosauginius, socialinius ir ekonominius rizikos valdymo rodiklius, pateiktus 2 priede, bei vertinti ir viešinti rizikos rodiklius, apskaičiuotus pagal Plano 5 priede nustatytą Rizikos skaičiavimo metodiką. (taikoma nuo 2020 m.)

Uždavinio priemonės ir jų įgyvendinimas:

10.1. Vertinti ir viešinti aplinkosauginių, socialinių ir ekonominių rizikos valdymo rodiklių pasiektus rezultatus (įgyvendinimo terminas – kiekvienais metais).

Aplinkosauginiai, socialinių ir ekonominių rizikos valdymo rodikliai bei jų pasiekti rezultatai yra vertinami kiekvienais metais ir viešinami Žemės ūkio ministerijos interneto svetainėje.

10.2. Stebėti augalų apsaugos produktų, savo sudėtyje turinčių veikliųjų medžiagų tebukonazolo, kvizalofop-P – tefurilo, dimoksistrobino, pateikimo rinkai pokyčius (įgyvendinimo terminas – kiekvienais metais).

Patvirtintas naujas aplinkosauginis rizikos valdymo rodiklis, leidžiantis stebėti augalų apsaugos produktų, savo sudėtyje turinčių veikliųjų medžiagų: tebukonazolo, kvizalofop-P – tefurilo, dimoksistrobino, tiekimo rinkai pokytį, proc.

10.3. Stebėti augalų apsaugos produktų, savo sudėtyje turinčių veikliųjų medžiagų tebukonazolo, kvizalofop-P – tefurilo, dimoksistrobino naudojimo pokyčius (įgyvendinimo terminas – 2024 m.).

Patvirtintas naujas aplinkosauginis rizikos valdymo rodiklis, leidžiantis stebėti augalų apsaugos produktų, savo sudėtyje turinčių veikliųjų medžiagų: tebukonazolo, kvizalofop-P – tefurilo, dimoksistrobino, naudojimo pokytį, proc.

10.4. Informaciją apie augalų apsaugos produktų, savo sudėtyje turinčių veikliųjų medžiagų tebukonazolo, kvizalofop-P – tefurilo, dimoksistrobino, naudojimo bei pateikimo rinkai pokyčius teikti Europos Komisijai (įgyvendinimo terminas – kiekvienais metais).

Informacija apie augalų apsaugos produktų, savo sudėtyje turinčių veikliųjų medžiagų tebukonazolo, kvizalofop-P – tefurilo, dimoksistrobino, naudojimo bei pateikimo rinkai pokyčius kiekvienais metais teikiama Europos Komisijai.

10.5. Skaičiuoti rizikos rodiklius pagal Plano 5 priede nustatytą Rizikos skaičiavimo metodiką bei teikti rezultatus Europos Komisijai (įgyvendinimo terminas – kiekvienais metais).

Apskaičiuoti rizikos rodikliai kiekvienais metais teikiami Europos Komisijai.

10.6. Sudaryti suinteresuotų institucijų darbo grupę, kuri nustatytų nacionalinius prioritetus siekiant Plano tikslų įgyvendinimo (įgyvendinimo terminas – 2020 m.).

2020 m. spalio 21 d. Žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-719 „Dėl Nacionalinių prioritetų nustatymo siekiant tausaus augalų apsaugos produktų naudojimo darbo grupės sudarymo“ buvo patvirtinta darbo grupė, kuriai pavesta nustatyti nacionalinius prioritetus siekiant tausaus augalų apsaugos produktų naudojimo vadovaujantis 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/128/EB, nustatančios Bendrijos veiksmų pagrindus siekiant tausiojo pesticidų naudojimo, su visais pakeitimais nuostatomis bei atsižvelgiant į Europos Sąjungos strategijos „Nuo ūkio iki stalo“ tikslus.

10.6. Informuoti Europos Komisiją apie nustatytus nacionalinius prioritetus, siekiant Plano tikslų (įgyvendinimo terminas – kiekvienais metais)

Atsižvelgiant į tai, kad nacionaliniai prioritetai liko nepasikeitę, Europos Komisija nebuvo apie juos informuota.

Nacionalinių rizikos valdymo rodiklių pasiekti rezultatai

2016 m. Plane nustatyti aplinkosauginių rizikos valdymo rodiklių duomenys parodė, kad:

2016 m. apdorojimo įrangos, turinčios galiojančius apdorojimo įrangos pažymėjimus buvo 97 proc. nuo visos patikrintos apdorojimo įrangos. 2022 m. apdorojimo įrangos, turinčios galiojančių apdorojimo įrangos pažymėjimą procentas išliko toks pat. Planuoto 1 proc. padidėjimo pasiekti nepavyko;

2016 m. duomenimis apdorojimo įrangos, kurioje sumontuota įranga ir (arba) specialūs purkštukai, užtikrinantys išpurškiamo tirpalo tikslų nusėdimą ir mažinantys dulksnos nunešimą ant netikslinių objektų, buvo 15,8 proc. Iki 2022 m. gruodžio 31 d. tokios apdorojimo įrangos buvo užregistruota 5647 vnt. (27,9 proc. nuo visos užregistruotos apdorojimo įrangos – 20 223 vnt.). 2022 m. apdorojimo įrangos, turinčios sumontuotą įrangą ir (arba) specialius purkštukus, lyginant su 2016 m. padidėjo 12,1 proc. ir pasiekė bei viršijo Plane nustatytą 6 proc. rodiklio pokytį;

Plotų sertifikuotų pagal nacionalinę maisto kokybės sistemą (iki 2022 m. gegužės 20 d. vadinosi nacionaline žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistema) padidėjo 33,6 proc. nuo 5 808,56 ha (2016 m.) iki 7 763,09 ha (2022 m.) ir pasiekė bei viršijo Plane numatytą 15 proc. padidėjimą;

Plotų sertifikuotų pagal ekologinės gamybos reikalavimus padidėjo 23,2 proc. nuo 220 163 ha (2016 m.) iki 271 329,10 ha (2022 m.) ir pasiekė bei viršijo Plane numatytą 1 proc. padidėjimą;

Registruotų Integruotos augalų apsaugos informavimo, konsultavimo ir mokymų informacinė sistemos (IKMIS) vartotojų skaičius padidėjo 275 proc. nuo 3 160 vnt. (2016 m.) iki 11 856 vnt. (2022 m.) ir pasiekė bei viršijo Plane numatytą 25 proc. padidėjimą;

Augalų apsaugos produktų, savo sudėtyje turinčių veikliųjų medžiagų: tebukonazolo, kvizalofop-P – tefurilo, naudojimo mažėjimo pokytis bus vertinamas 2024 m.;

Augalų apsaugos produktų, savo sudėtyje turinčių veikliųjų medžiagų: tebukonazolo, kvizalofop-P – tefurilo, tiekimo rinkai mažėjimas bus vertinamas 2024 m., tačiau vadovaujantis 2022 m. duomenimis 5 proc. mažėjimas yra pasiektas.

2016 m. Plane nustatyti socialiniai rizikos valdymo rodiklių duomenys parodė, kad:

2016 m. profesionaliųjų augalų apsaugos produktų naudotojų, turinčių augalų apsaugos pažymėjimus, buvo 95 proc. nuo visų patikrintų profesionaliųjų augalų apsaugos produktų naudotojų. 2022 m. profesionaliųjų augalų apsaugos produktų naudotojų, turinčių augalų apsaugos pažymėjimus, buvo 98,2 proc. (nuo visų 1 927 patikrintų augalų apsaugos produktų profesionaliųjų naudotojų) 2022 m. turinčių augalų apsaugos pažymėjimus lyginant su 2016 m. padaugėjo 3,2 proc. ir buvo pasiektas Plane nustatytas 1 proc. padidėjimas;

2016 m. patikrintų augalų apsaugos produktų platintojų, neturinčių augalų apsaugos pažymėjimų, buvo 5 proc. nuo visų patikrintų augalų apsaugos produktų platintojų. 2022 m. patikrintų augalų apsaugos produktų platintojų, neturinčių augalų apsaugos pažymėjimų, buvo 6,9 proc. 2022 m. neturinčių augalų apsaugos pažymėjimų lyginant su 2016 m. padaugėjo 1,9 proc. todėl Plane nustatytas 1 proc. sumažėjimas nebuvo pasiektas;

2016 m. pagrįstų visuomenės skundų dėl netinkamo augalų apsaugos produktų naudojimo buvo 57 proc. nuo visų gautų nusiskundimų. 2022 m. pasitvirtino 28,7 proc. visų gautų nusiskundimų. 2022 m. pagrįstų nusiskundimų lyginant su 2016 m. sumažėjo 28,3 proc. ir buvo pasiektas Plane nustatytas 7 proc. sumažėjimas;

Žemės ūkio subjektų, pasinaudojusių konsultavimosi paslaugomis integruotų augalų apsaugos priemonių, kurios mažintų augalų apsaugos produktų naudojimą, taikymo tema, skaičius padidėjo 83,5 proc. nuo 304 (2016 m.) iki 628 (2022 m.) ir pasiekė bei viršijo Plane numatyta 20 proc. padidėjimą.

2016 m. Plane nustatyti ekonominiai rizikos valdymo rodiklių duomenys parodė, kad:

Lietuvoje registruotų biologinių augalų apsaugos produktų, kurių veikliosios medžiagos mikroorganizmai, 2022 m. buvo 11 vnt. ir lyginant su 2006 m. jų padidėjo 83 proc., todėl Plane nustatytas 20 proc. padidėjimas buvo pasiektas;

Vadovaujantis 2015 m. duomenimis augalų apsaugos produktų pagal veikliąją medžiagą pateikimas į rinkai buvo 2300 tonų. 2022 m. rinkai buvo pateikta 3614,12 tonos, todėl Plane nustatytas 5 proc. sumažėjimas nebuvo pasiektas.